

Alexianen

ZORGGROEP TIENEN

Alexianen

ZORGGROEP TIENEN

22 oktober 2015

Verstaving als vrouwenzaak

Over de werking, kracht en uitdagingen van een specifieke behandelgroep voor vrouwen met afhankelijkheidsproblemen.

Inleiding

Groep B – een therapiegroep voor vrouwen met afhankelijkheidsproblemen

Structuur en werking

Inleiding

1. Er zijn gender specifieke verschillen in de types en de prevalentie van psychische stoornissen
2. Vrouwen krijgen meer psychotrope medicatie voorgeschreven.
3. Vrouwen gebruiken minder illegale drugs en minder alcohol – maar ontwikkelen desgevallend sneller problemen.

Inleiding

Depressieve stoornis

**Percentage of the population (aged 15 years and over) with current symptoms of a depressive disorder
Both genders
Flemish Region , Belgium 2001-2004-2008-2013**

	Year											
	2001			2004			2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender												
Men	5.8	(4.2-7.4)	1628	5.2	(4.0-6.5)	1699	4.7	(3.1-6.3)	1423	10.5	(8.4-12.5)	1154
Women	9.5	(7.8-11.1)	1623	8.3	(6.8-9.8)	1860	11.5	(9.6-13.4)	1537	16.0	(13.6-18.4)	1238
Total	7.7	(6.4-8.9)	3251	6.8	(5.8-7.8)	3559	8.2	(7.0-9.5)	2960	13.3	(11.6-15.0)	2392

Inleiding

% van personen met depressieve stoornis die laatste 12 maanden GGZ werker opzochten

	Year					
	2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender						
Men	92.3	(85.3-99.2)	53	75.1	(61.1-89.2)	60
Women	89.9	(83.5-96.2)	123	79.8	(68.7-90.9)	121
Total	90.6	(85.8-95.5)	176	78.2	(69.7-86.8)	181

Angststoornis

**Percentage of the population (aged 15 years and over) with current symptoms of an anxiety disorder
Both genders
Flemish Region , Belgium 2001-2004-2008-2013**

	Year											
	2001			2004			2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender												
Men	3.9	(2.8-5.0)	1627	3.4	(2.4-4.3)	1697	3.5	(2.0-5.0)	1421	5.9	(4.3-7.6)	1147
Women	6.7	(5.3-8.1)	1622	7.2	(5.7-8.6)	1859	7.9	(6.2-9.6)	1532	12.2	(10.0-14.4)	1229
Total	5.3	(4.4-6.3)	3249	5.3	(4.4-6.2)	3556	5.8	(4.6-6.9)	2953	9.2	(7.8-10.6)	2376

Inleiding

Eetstoornis

Percentage of the population (aged 15 years and over) with a possible eating disorder (SCOFFscore 2+)
Both genders
Flemish Region , Belgium 2013

	Year		
	2013		
	Crude %	95% CI	N(*)
Gender			
Men	4.6	(3.1-6.2)	1178
Women	8.1	(6.3-9.9)	1286
Total	6.5	(5.2-7.7)	2464

Inleiding

Psychotrope middelen

Percentage of the population (aged 15 years and over) that used psychotropic medicine (sedatives or antidepressors) in the past 2 weeks
Both genders
Flemish Region , Belgium 1997-2001-2004-2008-2013

	Year														
	1997			2001			2004			2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender	● Rechthoekig knippen														
Men	4.8	(3.4-6.3)	1467	8.2	(6.6-9.7)	1743	8.9	(7.4-10.4)	1866	8.6	(6.8-10.4)	1607	11.4	(9.3-13.4)	1443
Women	10.6	(8.6-12.6)	1510	14.4	(12.2-16.6)	1744	17.4	(15.3-19.6)	2077	18.8	(16.6-21.0)	1795	19.3	(16.9-21.7)	1546
Total	7.7	(6.5-9.0)	2977	11.3	(9.9-12.7)	3487	13.3	(11.8-14.7)	3943	13.9	(12.4-15.3)	3402	15.5	(13.8-17.1)	2989

Inleiding

...Meer specifiek sedativa

**Percentage of the population (aged 15 years and over) that used tranquilisers or sleeping tablets in the past 2 weeks
Both genders
Flemish Region , Belgium 1997-2001-2004-2008-2013**

	Year														
	1997			2001			2004			2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender															
Men	3.8	(2.6-5.1)	1471	6.7	(5.3-8.1)	1744	7.9	(6.4-9.3)	1867	7.1	(5.5-8.8)	1611	9.2	(7.4-11.0)	1443
Women	8.5	(6.8-10.3)	1514	12.8	(10.7-14.9)	1748	14.9	(13.0-16.8)	2080	16.5	(14.5-18.5)	1798	16.6	(14.3-18.9)	1546
Total	6.2	(5.1-7.3)	2985	9.8	(8.4-11.1)	3492	11.5	(10.2-12.8)	3947	12.0	(10.6-13.3)	3409	13.0	(11.5-14.6)	2989

Overmatig alcoholgebruik

Percentage of the population (aged 15 years and older) who's weekly consumption is regarded as excessive (F >14 drinks M > 21 drinks)
Both genders
Flemish Region , Belgium 1997-2001-2004-2008-2013

	Year														
	1997			2001			2004			2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender	Rechthoekig knipsel														
Men	11.0	(8.9-13.1)	1425	13.0	(11.0-15.0)	1553	12.8	(10.8-14.7)	1664	9.7	(8.0-11.5)	1386	7.8	(6.0-9.5)	1134
Women	4.3	(2.8-5.8)	1439	7.2	(5.7-8.7)	1564	5.4	(4.1-6.6)	1818	6.1	(4.6-7.7)	1502	4.2	(2.8-5.7)	1196
Total	7.7	(6.4-9.0)	2864	10.1	(8.7-11.4)	3117	9.0	(7.8-10.2)	3482	7.9	(6.6-9.1)	2888	5.9	(4.8-7.1)	2330

Inleiding

Overmatig alcoholgebruik bij wekelijkse drinkers

Percentage of weekly drinkers (aged 15 years and over) who's consumption is regarded as excessive (F >14 drinks M > 21 drinks)
Both genders
Flemish Region , Belgium 1997-2001-2004-2008-2013

	Year														
	1997			2001			2004			2008			2013		
	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender															
Men	14.6	(11.9-17.3)	1062	18.4	(15.6-21.2)	1087	16.9	(14.4-19.4)	1233	13.7	(11.3-16.1)	968	12.0	(9.4-14.5)	749
Women	8.3	(5.5-11.2)	716	14.3	(11.6-17.1)	788	9.3	(7.2-11.4)	1002	11.7	(8.7-14.6)	755	10.8	(7.3-14.3)	461
Total	12.1	(10.1-14.1)	1778	16.7	(14.6-18.8)	1875	13.5	(11.8-15.2)	2235	12.8	(10.9-14.7)	1723	11.5	(9.3-13.7)	1210

Inleiding

Problematisch alcoholgebruik

Percentage of the population (aged 15 years and over) with problematic drinking (based on the CAGE, 2+)
Both genders - All age groups
Region: Flemish Region , Belgium 2001-2004-2008-2013

		Year											
		2001			2004			2008			2013		
		Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender	Age group												
Men	15-24	2.9	(0.5-5.3)	181	7.7	(2.5-12.9)	157	9.0	(3.9-14.2)	151	5.5	(0.7-10.2)	89
	25-34	9.9	(4.9-14.9)	235	7.8	(4.2-11.4)	221	16.4	(9.0-23.7)	144	17.3	(8.6-26.0)	135
	35-44	7.5	(4.0-10.9)	292	9.9	(5.5-14.3)	248	12.0	(7.0-17.0)	200	17.7	(11.1-24.3)	185
	45-54	8.9	(4.8-13.0)	254	8.2	(4.9-11.5)	264	16.5	(9.6-23.5)	209	17.2	(11.1-23.3)	200
	55-64	11.3	(5.8-16.8)	207	5.8	(2.1-9.4)	220	17.0	(11.7-22.3)	220	18.4	(11.6-25.3)	204
	65-74	5.6	(1.2-10.1)	154	9.4	(5.1-13.8)	219	7.7	(2.9-12.6)	131	12.9	(7.0-18.8)	138
	75+	3.4	(0.0-8.2)	75	4.6	(0.0-9.6)	155	6.4	(1.9-10.9)	157	4.8	(0.8-8.7)	104
	Total	7.6	(6.0-9.2)	1398	8.0	(6.4-9.6)	1484	13.1	(10.7-15.4)	1212	14.9	(12.2-17.5)	1055
Women	15-24	2.9	(0.3-5.5)	170	2.3	(0.0-4.6)	170	6.2	(1.4-11.0)	137	5.6	(0.0-11.6)	90
	25-34	0.9	(0.0-2.3)	227	3.2	(0.6-5.8)	215	3.3	(0.6-6.1)	153	4.2	(1.4-7.0)	146
	35-44	3.4	(0.9-5.8)	245	2.7	(0.5-4.9)	234	7.9	(3.2-12.5)	190	6.8	(2.7-10.9)	192
	45-54	1.9	(0.0-4.4)	194	7.9	(4.3-11.4)	232	9.3	(5.0-13.6)	214	4.5	(1.8-7.2)	193
	55-64	2.7	(0.0-5.5)	161	1.3	(0.0-2.9)	177	6.2	(2.4-10.0)	183	6.5	(1.5-11.5)	167
	65-74	1.5	(0.0-3.8)	101	3.8	(0.2-7.4)	178	1.5	(0.0-3.1)	116	5.1	(0.7-9.5)	108
	75+	0.0	(0.0-0.0)	39	0.7	(0.0-2.2)	149	0.6	(0.0-1.8)	159	1.3	(0.0-4.0)	88
	Total	2.2	(1.3-3.1)	1137	3.5	(2.5-4.6)	1355	5.9	(4.3-7.5)	1152	5.1	(3.5-6.6)	984
Total	Total	5.2	(4.1-6.2)	2535	5.9	(4.9-6.9)	2839	9.5	(8.1-11.0)	2364	10.1	(8.4-11.7)	2039

Percentage of the population aged 15 to 64 years who took a drug other than cannabis at least once in their life
Both genders - All age groups
Region: Flemish Region , Belgium 2008-2013

		Year					
		2008			2013		
		Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender	Age group						
Men	15-24	8.3	(3.6-12.9)	180	5.8	(1.9-9.6)	120
	25-34	16.3	(9.9-22.6)	170	13.7	(7.4-20.1)	154
	35-44	3.7	(1.4-6.1)	229	5.1	(1.7-8.5)	209
	45-54	0.7	(0.0-2.0)	231	2.6	(0.3-5.0)	204
	55-64	1.5	(0.0-3.3)	242	1.4	(0.0-2.9)	213
	Total		5.6	(4.0-7.2)	1052	5.4	(3.8-7.1)
Women	15-24	1.2	(0.0-2.6)	165	3.2	(0.0-6.9)	117
	25-34	4.6	(1.8-7.5)	195	4.8	(1.6-8.1)	172
	35-44	2.7	(0.0-5.7)	227	1.7	(0.0-3.4)	225
	45-54	0.5	(0.0-1.3)	242	0.9	(0.0-2.1)	212
	55-64	0.8	(0.0-1.9)	215	0.3	(0.0-0.8)	197
	Total		2.0	(1.0-2.9)	1044	2.1	(1.1-3.0)
Total	Total	3.7	(2.8-4.7)	2096	3.8	(2.7-4.8)	1823

Inleiding

Cannabisgebruik

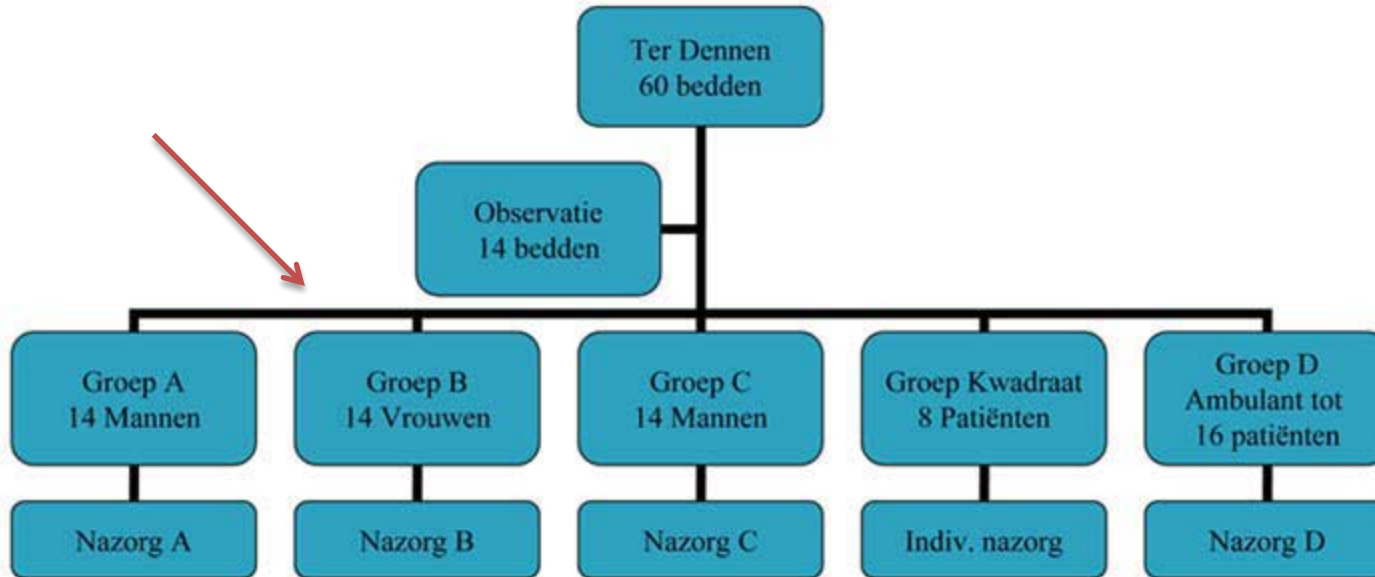
Percentage of the population aged 15 to 64 years who took cannabis at least once in their life
Both genders - All age groups
Region: Flemish Region , Belgium 2001-2004-2008-2013

Gezondheidsenquête, Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid Interactieve analyse		Year											
		2001			2004			2008			2013		
		Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)	Crude %	95% CI	N(*)
Gender	Age group												
Men	15-24	24.0	(16.9-31.2)	212	27.6	(19.3-35.9)	184	24.6	(17.2-32.0)	181	22.2	(13.2-31.2)	124
	25-34	25.0	(18.1-31.9)	266	28.2	(21.7-34.7)	236	40.6	(31.7-49.5)	170	41.4	(31.6-51.2)	157
	35-44	11.2	(7.2-15.1)	319	12.0	(7.6-16.5)	283	13.9	(9.4-18.3)	234	18.2	(12.1-24.3)	210
	45-54	3.8	(1.7-5.9)	283	4.6	(1.8-7.5)	281	6.9	(2.3-11.4)	238	7.8	(4.1-11.4)	211
	55-64	0.4	(0.0-1.2)	249	2.3	(0.0-4.7)	252	5.1	(0.9-9.3)	247	3.3	(0.9-5.7)	218
	Total		13.0	(10.7-15.2)	1329	14.4	(12.0-16.8)	1236	17.0	(14.2-19.7)	1070	17.4	(14.4-20.4)
Women	15-24	16.7	(11.0-22.4)	217	14.3	(8.2-20.4)	205	16.5	(9.7-23.3)	165	34.7	(23.4-46.1)	118
	25-34	11.1	(7.5-14.6)	286	19.2	(13.1-25.2)	262	21.0	(14.2-27.8)	196	18.1	(12.1-24.1)	173
	35-44	9.0	(5.2-12.7)	310	11.5	(5.3-17.8)	293	8.8	(4.4-13.1)	228	5.9	(2.9-9.0)	228
	45-54	3.1	(0.7-5.4)	265	3.1	(0.6-5.5)	282	5.0	(2.5-7.6)	246	3.7	(1.2-6.2)	225
	55-64	0.4	(0.0-0.9)	236	1.8	(0.0-3.9)	244	0.9	(0.0-2.2)	224	0.9	(0.0-2.0)	200
	Total		8.2	(6.5-9.9)	1314	10.0	(7.7-12.3)	1286	10.0	(7.9-12.0)	1059	10.9	(8.3-13.4)
Total	Total	10.6	(9.0-12.2)	2643	12.2	(10.4-14.0)	2522	13.4	(11.5-15.3)	2129	14.1	(11.9-16.4)	1864

**Een drinkende man is stoer, een
drinkende vrouw is marginaal**

Afdeling Ter Dennen

Groep B

- Uitsluitend vrouwen – maximum 14
- Afhankelijkheidsproblemen: alcohol, medicatie, drugs
- Opnameduur: 6 à 8 weken
- Open therapieprogramma (cyclisch programma van 6 weken)
- Groepstherapeutisch programma
- Zowel therapieprogramma als leefgroepwerking gescheiden van mannen

Verhalen uit de vrouwengroep

- Patiënte A – 44 jaar - alcohol en medicatie
- Patiënte B – 26 jaar - alcohol en drugs
- Patiënte C – 52 jaar - alcohol en medicatie

Ervaringen uit de vrouwengroep

... het schrok me eerst wat af, ik had schrik dat het een gekakel zou worden (wat het soms ook is) met veel achterbaksheid, maar het valt me enorm mee, de sfeer is zeer **gemoedelijk** en zelfs **warm, aanmoedigend...**

... en dan de mensen, de lotgenoten, de collega's... ik startte in de overtuiging 'ik ga me niet te zeer aan hen **hechten**, want na Tienen zie ik die mensen toch nooit meer', maar dat moest ik wel loslaten, want wat een **steun**, wat een **warmte** mocht ik ervaren...

... het gevoel van **samenhorigheid** en het besef dat ik geen weirdo ben, waren een heel grote stimulans voor mij om door te zetten...

Wat valt op?

- Vaak geen partner meer
- Gebruik van alcohol in combinatie met medicatie
- Aanwezigheid van depressiviteit, angst, lichamelijke klachten
- Fysiek geweld in relaties met mannen
- Introductie tot middelen door mannen
- Zorgende rol als vrouw
 - Specifieke elementen of niet?

- Warmte en verbinding met andere vrouwen in therapie
 - Verbinding cruciaal element in therapie?

Wat zegt wetenschappelijk onderzoek?

- Vrouwen krijgen minder sociale en familiale steun tijdens verslaving en opname
- Eerste contact met middelen vaak via een man
- Vrouwen met geschiedenis van seksueel en/of fysiek geweld zijn kwetsbaar voor verslaving
- Hogere comorbiditeit met depressie, angst
- Frequenter medicatiemisbruik

- Vrouwen vormen identiteit door verbinding met anderen
- *Helping women find their identity is done by helping them connect both to others and to the parts of themselves they love*

Groep B – een therapiegroep voor vrouwen met afhankelijkheidsproblemen

Kracht en specificiteit

Veiligheid en verbinding

- Herkenning en identificatie met andere verslaafde vrouwen
- Ruimte om thema's zoals seksualiteit, intimiteit, relaties en lichaamsbeleving te bespreken als vrouwen onder elkaar
- Laagdrempeliger om gevoelige, kwetsbare kant bloot te leggen
- Vrouwen met traumatische voorgeschiedenis voelen zich meer op hun gemak

Eigen identiteit als vrouw

- Herwaardenen van vrouwelijke taken en rollen
- Helpt om uit 'typische' man-vrouw patronen te blijven
 - zichzelf wegcijferen / zorgende dynamieken
 - gevoelens niet bespreekbaar durven maken
 - rationaliseren
 - zelfwaardering afhankelijk van mannen
 - ...
- Emancipatorisch
- Verscheidenheid = rijkdom

Specifieke vrouwenthema's

- Functie van gebruik (emotieregulatie)
- Zelfopoffering en onverbiddelijke normen (YSQ)
- Lege nest syndroom
- Autonomie versus afhankelijkheid
- Zelfwaardering
- Assertiviteit
- Lichaamsbeleving
- Eetgedrag – gastric bypass
- Huishouden
- Rol als vrouw (bilan)
- Godinnen in elke vrouw

Groep B – een therapiegroep voor vrouwen met afhankelijkheidsproblemen

Uitdagingen en discussie

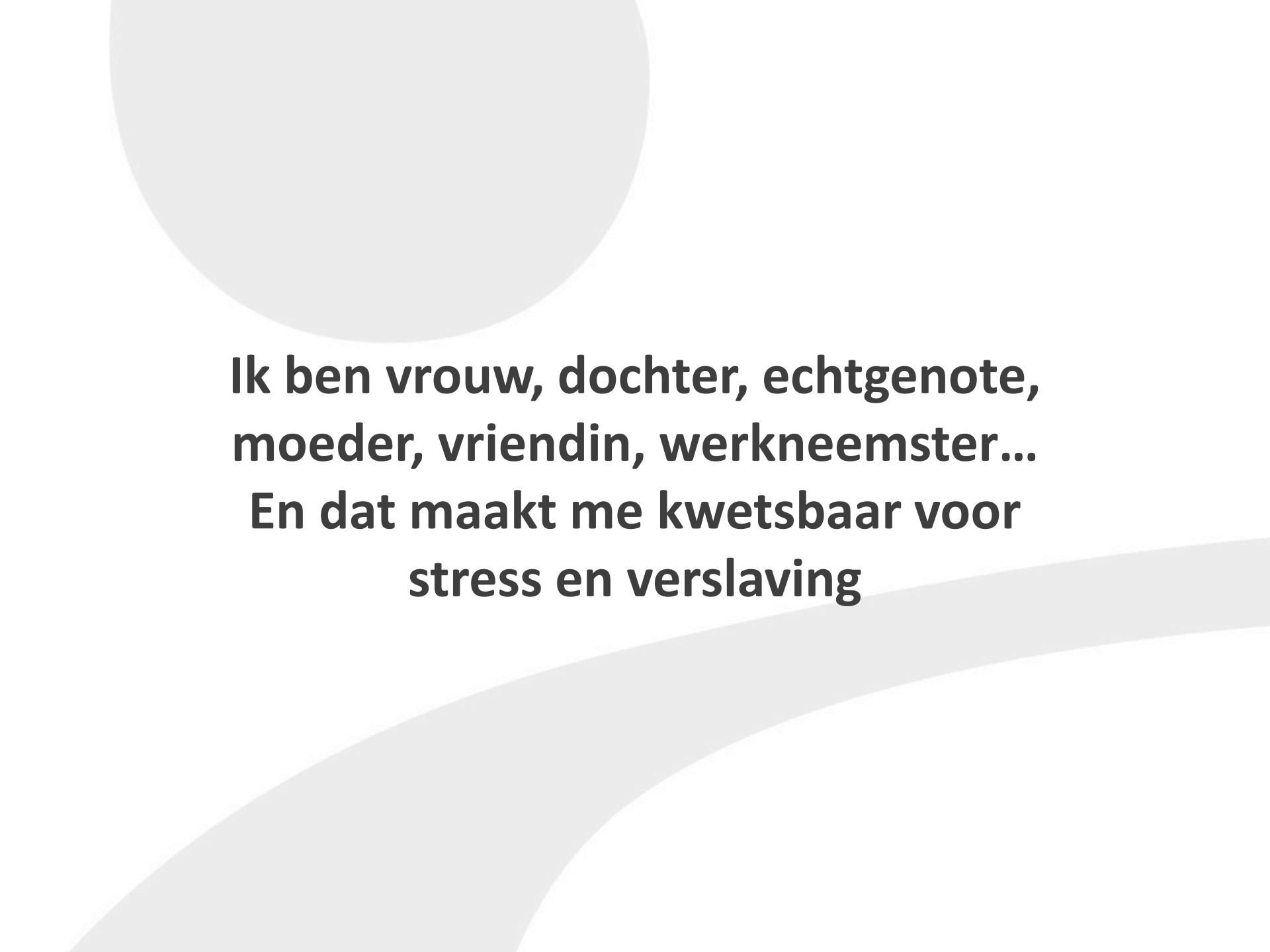
**Een drinkende man is stoer, een
drinkende vrouw is marginaal**

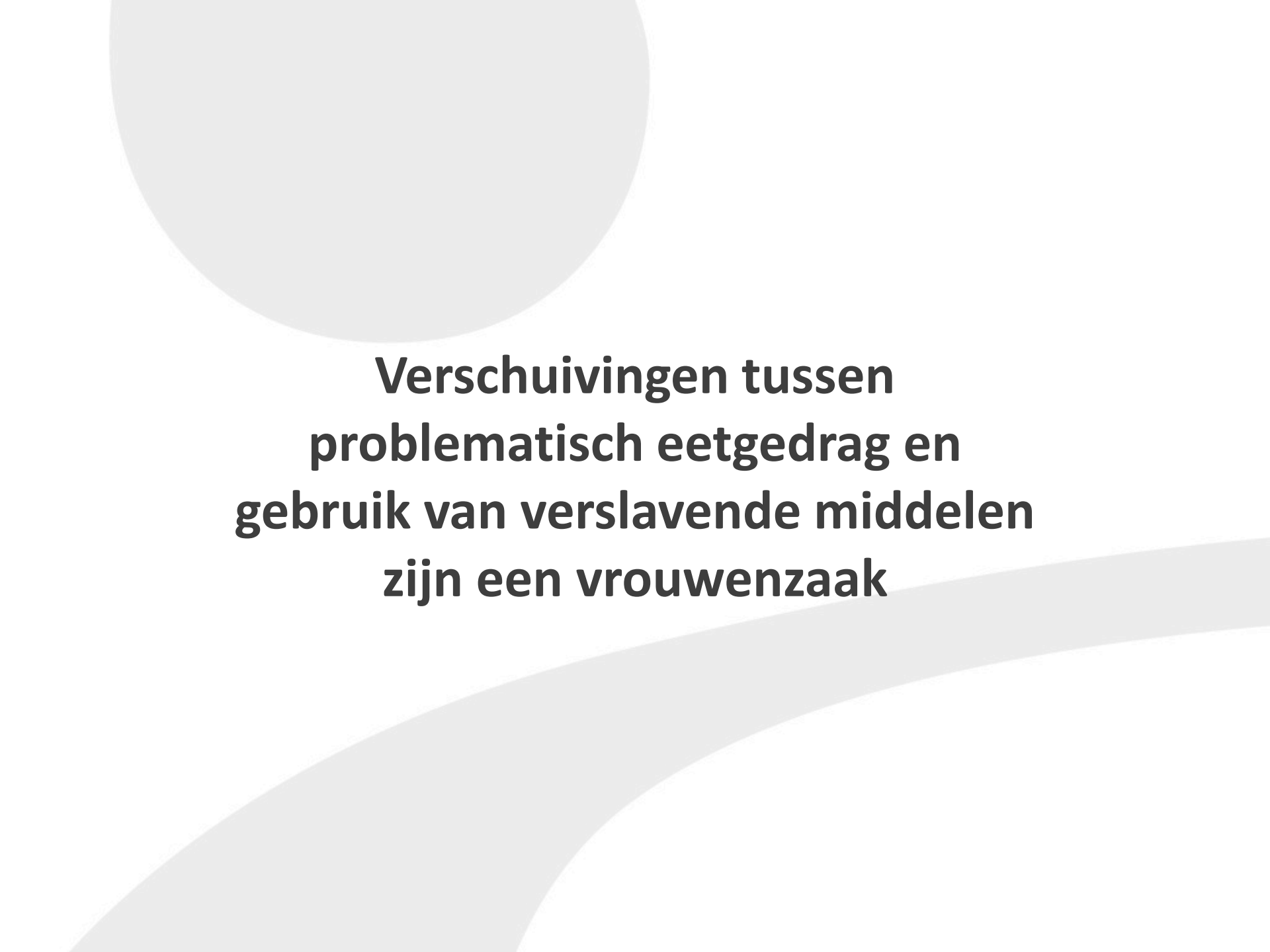
**Therapie in een groep met
vrouwen is drama en emotie**

**Vrouwen gebruiken om te
vergeten, mannen gebruiken om te
weten**

**Ik ben vrouw, dochter, echtgenote,
moeder, vriendin, werknemster...
En dat maakt me kwetsbaar voor
stress en verslaving**

**Verschuivingen tussen
problematisch eetgedrag en
gebruik van verslavende middelen
zijn een vrouwenzaak**

Referenties

- Women, girls and addiction. Celebrating the feminine in counseling treatment and recovery. Cynthia A. Briggs and Jennifer L. Pepperell
- Therapiegroepen voor vrouwen. Van actie naar professie. Hanneke Rijken en Janny van Hulst